

Na osnovu člana 142. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“-Drugi novi prečišćen tekst, broj: 41/12,15/13 i 47/13), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 04.03.2014. godine, donijela je slijedeći

Z A K L J U Č A K

1. Utvrđuje se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama.
2. Javna rasprava održaće se u kantonalnim organima, jedinicama lokalne samouprave, naučnim i stručnim ustanova i trajaće 15 dana.
3. Primjedbe, prijedlozi, sugestije zastupnika i mišljenja radnih tijela Skupštine dostavljaju se Vladi Kantona Sarajevo koja organizuje i provodi javnu raspravu.
4. Vlada Kantona Sarajevo dužna je da nakon provedene javne rasprave podnese Skupštini Izvještaj o rezultatima javne rasprave koji sadrži primjedbe, prijedloge i mišljenja, kao i da obrazloženje razloga zbog kojih pojedine primjedbe, prijedlozi i mišljenja nisu prihvaćeni u pripremi Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama

Broj:01-02-4443/14
04.03.2014. godine
S A R A J E V O

PREDSJEDAVAJUĆA
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Prof. dr Mirjana Malić

Na osnovu člana 18. tačka b) u vezi sa članom 38. stav 1. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 04.03.2014. godine, utvrdila je

NACRT
**ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SUDSKIM TAKSAMAMA**

Član 1.

(Izmjena člana 3. stav (1) Zakona)

- (1) U članu 3. stav (1) Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 21/09, 29/09, 14/11 i 36/13) riječi u zagradi: "(tužba, prijedlog, pravni lijek i dr)" zamjenjuju se riječima: "za koji se po odredbama ovog zakona plaća taksa".
(2) Stav (3) briše se.

Član 2.

(Izmjene i dopune člana 9. Zakona)

- (1) U članu 9. stav (1) tačka i) mijenja se i glasi:
„i) zaposlenik u postupku ostvarivanja prava iz radnog odnosa;“
(2) U tački j) iza riječi: „zarobljenih boraca i pripadnika“ dodaju se riječi: “ teritorijalne odbrane i“ .
(3) Iza tačke j) dodaju se nove tač. k), l) i m), koje glase:
„k) žrtve nasilja u porodici i nasilja po osnovu spola, u postupcima zaštite od nasilja;“
l) logoraši i žrtve teških kršenja međunarodnog prava i ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava u postupku ostvarivanja prava na reparaciju;
n) privredna društva koje zapošljavaju lica s invaliditetom i zaštitne radionice prilikom registracije preduzeća i samostalnih djelatnosti.“
(4) Dosadašnja tačka k) postaje tačka m).

Član 3.

(Izmjene člana 10. Zakona)

- (1) U članu 10. stav (1) tačka a) briše se, u tač. d) i f) iza riječi „odluke“ dodaju se riječi: “ili ugovora“, a u tački g) na kraju teksta interpunkcijski znak „ ; “ zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: “po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranke;“
(2) U stavu (1) dosadašnje tač. b) do h) postaju tač. a) do g).
(3) U stavu (2) riječi: „solidarno jamči“ zamjenjuje se riječima: „solidarno je odgovorno“.
(4) St. (3) i (5) brišu se.
(5) U stavu (4) riječi: „onoliko puta koliko se upisa traži“ zamjenjuju se riječima: “ za svaki upis“.
(6) St. (4), (6), (7) i (8) postaju st. (3), (4), (5) i (6).

Član 4.

(Izmjena člana 13. Zakona)

U članu 13. stav (2) iza riječi: “u stanju da plati taksu“ dodaje se tačka, a ostali tekst briše se.

Član 5.

(Dopuna člana 19. Zakona)

- (1) U članu 19. iza stava (2) dodaje se novi stav (3), koji glasi:
„Izjavljena žalba ne odlaže izvršenje rješenja iz stava (1) ovog člana.
(2) Dosadašnji stav (3) postaje stav (4).

Član 6.

(Dopuna člana 20. Zakona)

U članu 20. u stavu (1) tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „a ne manje od 20 KM.“.

Član 7.
(Brisanje člana 24. Zakona)

Član 24.briše se.

Član 8.

(Dopune člana 30. Zakona)

(1) U članu 30. u stavu (1) na kraju teksta tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „ako ovim zakonom nije drugačije određeno“.

(2) Dodaju se novi st. (2) i (3), koji glase:

„(2) Ako sud utvrdi vrijednost predmeta spora, ta vrijednost uzima se kao taksena osnovica, nakon što se rješenje suda o vrijednosti spora saopći strankama.

(3) Kada se vrijednost predmeta spora iz stava (2) ovog člana promijeni uslijed preinačenja zahtjeva ili djelimičnog rješenja zahtjeva, kao taksena osnovica uzima se promijenjena vrijednost za sve podneske i radnje poslije takve promjene. Ako se vrijednost promijenila uslijed izjave stranke podneskom, taksa se plaća po promijenjenoj vrijednosti i za taj podnesak.“

(3) Dosadašnji st. (2), (3), (4) i (5) postaju st. (4), (5), (6) i (7).

Član 9.
(Dopuna naziva dijela Zakona)

U nazivu dijela Zakona: “DIO ĆETVRTI. POSTUPAK ZA NAPLATU NEPLAĆENE TAKSE” na kraju teksta dodaju se riječi: ” I REGISTAR “.

Član 10.
(Izmjena člana 31. Zakona)

Član 31. mijenja se i glasi:

„Član 31.

(Prinudna naplata neplaćene takse)

(1) Ako takseni obveznik ne plati taksu u roku iz člana 19. stav (1) ovog zakona, taksa će se naplatiti u skladu sa federalnim zakonom o izvršnom postupku.

(2) Postupak za naplatu neplaćene takse pokreće pred nadležnim sudom Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo, na osnovu dostavljenog rješenja suda i obavještenja o neplaćenoj taksi.

(3) Izuzetno, ako je takseni obveznik pravno lice i ako se utvrdi da je to efikasan način osiguranja naplate, sud će rješenje i obavještenje o neplaćenoj taksi dostaviti banci kod koje pravno lice ima račun, radi naplate takse.

Član 11.
(Novi čl. 31a. i 31b.)

Iza člana 31. dodaju se novi čl. 31a. i 31b., koji glase:

“Član 31a.
(Registar)

(1) Sud uspostavlja i vodi Registar obračunatih sudske taksi (u daljem tekstu: Registar) koje do dana uspostavljanja Registra nisu plaćene, a za njihovu naplatu nije zastupila zastara.

(2) Uredbu o izgledu i sadržaju Registra, kao i načinu unošenja i korištenja podataka iz Registra donijeće Vlada Kantona Sarajevo, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 31b.
(Postupanje sa nenaplaćenim sudske taksi)

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

kod kojih nije stupila zastarjelost)

O svim nenaplaćenim sudskim taksama kod kojih nije nastupila zastarjelost, sud je dužan obavijestiti Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo, radi pokretanja postupka prinudne naplate.“

Član 12.

(Izmjene u Tarifnom broju 1.)

- (1) U Tarifi sudskih taksi u DIJELU PRVOM.PARNIČNI I IZVRŠNI POSTUPAK, Tarifni broj 1. (Taksa za podneske) u stavu (1) tač. a), b), c) i d) mijenjaju se i glase:
- „a) do 500 KM vrijednosti 20 KM takse;
 - b) preko 500 KM do 1.000 KM vrijednosti 5% takse;
 - c) preko 1.000,00 KM do 5.000 KM vrijednosti 4% takse;
 - d) na iznose preko 5.000 KM vrijednosti 3% takse, a najviše do 10.000 KM takse.“
- (2) U stavu (5) riječ: "zbog" zamjenjuje se riječju: "radi".

Član 13.

(Dopuna u Tarifnom broju 14.)

U Tarifnom broju 14. stav (2) iza tačke c) dodaju se nove tač. d) i e), koje glase:
"d) upis koji se vršu u toku parničnog, vanparničnog ili izvršnog postupka 50 KM,
e) uspostava posebnog ZK uloška po osnovu elaborata o etažiranju 10 KM."

Član 14.

(Dopuna u Tarifnom broju 15.)

U Tarifnom broju 15. stav (1) iza tačke b) dodaje se nova tačka c), koja glasi:
"c) za izdavanje izvadaka sa istorijatom 5 KM po stranici, ".

Član 15.

(Izmjena u Tarifnom broju 29.)

- (1) U nazivu Tarifnog broja 29. riječi: „ i drugih javnih knjiga“ zamjenjuju se riječima: "pravnih lica", a riječi: "od 10 KM po stranici „ zamjenju se riječima: „ od 5 KM po stranici“.
(2) U stavu (1) riječi: " i drugih javnih knjiga koje vodi sud" zamjenjuju se riječima: "pravnih lica".

Član 16.

(Ovlašćenje za utvrđivanje prečišćenog teksta Zakona o sudskim taksama)

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama.

Član 17.

(Stupanje sa snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj:01-02-4443/14
04.03.2014.godine
S A R A J E V O

PREDSJEDAVAJUĆA
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Prof.dr Mirjana Malić

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

O B R A Z L O Ž E N J E

Pravni osnov

Pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 18. tačka b) u vezi sa članom 38. stav 1. Ustava Kantona Sarajevo, kojim je utvrđena zakonodavna nadležnost Skupštine Kantona Sarajevo, među kojima je i uvođenje sudske takse.

Razlozi donošenja

Izmjene i dopune Zakona o sudskim taksama predlažu se radi:

- usklađivanja sa inicijativom, odnosno preporukama Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, koje se odnose na čl. 4, 13, 19, 22, 24 i Tarifni broj 1.Taksene tarife;
- usklađivanja s inicijativom Udrženja roditelja ubijene djece opkoljenog Sarajeva 1992-1995, kojom proširuje se krug lica koja se oslobođaju od obaveze plaćanja sudske takse na članove porodice pripadnika teritorijalne odbrane, s obzirom da su Zakonom već obuhvaćene civilne žrtve rata;
- usklađivanja s inicijativom Saveza logoraša u Bosni i Hercegovini, kojom se proširuje krug lica koja se oslobođaju od obaveze plaćanja sudske takse na logoraše i žrtve teških kršenja međunarodnog prava i ljudskih prava i ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava u postupku ostvarivanja prava na reparaciju;
- proširivanja kruga lica koja se oslobođaju od obaveze plaćanja sudske takse na žrtve nasilja u porodici, radi usklađivanja sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj 20/13);
- usaglašavanja sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, sposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/10) u pogledu od oslobođanja od sudske takse privrednih društava koja zapošljavaju lica s invaliditetom i zaštitnih radionica, prilikom registracije preduzeća i samostalnih djelatnosti;
- usaglašavanja sa Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 1/12), u pogledu od oslobođanja od sudske takse žrtve nasilja po osnovu spola;
- propisivanja načina prinudne naplate takse, s obzirom da je, nakon ukidanja obaveze prinudne naplate sudske takse od strane poreskih organa, ova obaveza ostala neregulisana;
- osnivanja Registra sudskih taksi;

Pored toga izvršene su određene izmjene i dopune Zakona, koje su se kroz praksu primjene zakona pokazale potrebnim i izvršena određena pravno-tehnička usklađivanja Zakona, radi njegove preciznije primjene, a na koja su ukazali predstavnici sudova.

Nije prihvaćena inicijativa Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo da se od plaćanja takse oslobole pripadnici nacionalnih manjina u postupcima zaštite od diskriminacije, s obzirom da je diskriminacija moguća i prema svim drugim licima, kako je to definisano članom 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09).

PRAVNA RJEŠENJA

Član 1.-Iz stava (1) člana 3. Zakona brišu se riječi u zagradi, jer je svako obraćanje суду podnesak u sudskom postupku i nema potrebe da se nabraja, s tim što se ovaj tekst zamjenjuje riječima: "za koje se po odredbama ovog zakona plaća taksa".

Stav (3) briše se iz razloga što njegove odredbe ne spadaju u predmet regulisanja ovog člana, kao i iz razloga što su odredbe člana 24. Zakona, na koje se poziva, brisane.

Član 2.- Odredbe ovog člana mijenjaju se i dopunjaju proširivanjem kruga lica koja se oslobođaju od plaćanja sudske takse, za koje je opravdano da budu oslobođeni u skladu sa važećim drugim zakonima kojima se reguliše njihov status, a koje smo pomenuli u dijelu obrazloženja koji se odnosi na razloge donošenja ovog zakona

Tačka i) izmijenjena je radi preciziranja kruga lica koja imaju pravo na oslobođenje od sudske takse i u kojem postupku.

Nije prihvaćen prijedlog predsjednice Općinskog suda u Sarajevu da se niko ne oslobođa od plaćanja sudske takse, jer radi o različitim kategorijama lica koja se oslobođaju ili mogu oslobođiti

od plaćanja sudske takse, kako zbog toga što se radi o državnim organima, licima koja uživaju posebnu zakonsku zaštitu u postupcima ostvarivanja svojih prava po osnovu te zaštite ili su i tim zakonima oslobođeni troškova postupka, ili kategorijama lica za koja je u Kantonu Sarajevo od donošenja zakona ocijenjeno da se oslobođaju ili mogu osloboediti od plaćanja sudske takse u određenim postpcima zaštite svojih prava, pa bi to značilo ukidanje tih prava.

Izmijenjena tačka j) sada glasi:

„j) vojni invalidi i civilne žrtve rata, lica kojima je rješenjem nadležnog organa priznato svojstvo člana porodice poginulih, umrlih, nestalih i zarobljenih boraca i pripadnika teritorijalne odbrane i civilne zaštite;“

Član 3.-U ovim odredbama vrše se pravno-tehnička usklađivanja teksta člana 10. Zakona.

Ocijenjeno je da je tačka a) suvišna, jer se odnosi na istu pravnu stvar (upis predbilježbe i opravdanja predbilježbe).

Ugovor je dodat kao pravni osnov upisa, na inicijativu notara, s obzirom da je, u skladu sa Zakonom o notarima, sastavljanje ugovora ove prirode u nadležnosti notara.

Tačka g) dopunjena je - taksa se ne naplaćuje i u slučaju kada se upis u zemljische knjige prava konstituisanih zakonom u korist građana vrši po službenoj dužnosti i po zahtjevu građana.

Stav (5) brisan je, jer je to pitanje regulisano je u Taksenoj tarifi .

Član 4.-U članu 13. dio teksta je brisan, na inicijativu VSTV BiH, da bi se izbjeglo prejudiciranje sudske odluke.

Član 5.-Dopunom člana 19. novim stavom (3) propisuje se da izjavljena žalba ne zadržava izvršenje rješenja, s obzirom da se ne radi o utvrđivanju prava već izvršenju sudske takse, a rješenje o njenom utvrđivanju već je prošlo žalbeni postupak.

Član 6.-Utvrđeno je ograničenje u smislu najniže takse koja se obračunava prema vrijednosti spora, utvrđivanjem da ne može biti niža od 20 KM, bez obzira na vrijednost spora, jer i potraživanje nižeg iznosa od 20KM iziskuje iste pravne radnje kao i kad su u pitanju viši iznosi.

Član 7.-Na inicijativu VSTVBiH, brisan je član 24. Zakona, prema kojem se vrši utvrđivanje vrijednosti predmeta spora, jer je u suprotnosti sa odredbama Zakona o parničnom postupku i primjeni u praksi.

Član 8.- Član 30. Zakona dopunjava se dodavanjem dva nova stava, koja su izuzetak od stava (1), a odnose se na situacije kad sud utvrđuje vrijednost spora, kad se vrijednost spora promjeni uslijed preinačenja zahtjeva ili djelimičnog rješenja zahtjeva,odnosno izjave stranke o promjeni vrijednosti spora, na što su ukazali predstavnici sudova kao nedostatak u zakonskoj regulativi.

Član 9.- Dopunjava se naziv dijela Zakona.

Član 10.- Član 31. (Prinudna naplata neplaćene takse) Zakona mijenja se utvrđivanjem da se prinudna naplata sudske takse vrši u skladu sa federalnim zakonom o izvršnom postupku u slučaju da stranka ne plati taksu iz člana 19. stav (1) (rješenje o sudskoj taksi), određuje se da postupak prinudne naplate sudske takse pokreće pred nadležnim sudom Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo, na osnovu dostavljenog rješenja o taksi i obavještenja da taksa nije plaćena.

Utvrđuje se i izuzetak, u slučaju da je takseni obveznik pravno lice i kada sud ocijeni da je to efikasan način naplate sudske takse, da sud rješenje i obavještenje o neplaćenoj sudskoj taksi dostavlja banci, kod koje pravno lice ima račun, radi naplate takse.

Član 11.-Dodaje se novi član 31a., koji se odnosi na uspostavljanje i vođenje Registra sudske takse koje do dana uspostavljanja Registra nisu plaćene, a za njihovu naplatu nije zastupila zastara i obavezu Vlade Kantona Sarajevo da reguliše izgled i sadržaj Registra, kao i način unošenja i

korištenja podataka iz Registra, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona. Cilj uspostavljanja Registra sudske takse je da se u svakom momentu može izvršiti pregled obračunatih, plaćenih i neplaćenih sudske takse, kako od strane suda, tako i od strane Ministarstva finansija, s obzirom da se radi o sredstvima koja pripadaju budžetu i u ovom momentu takvih saznanja nema.

Također, novim članom 31b. predviđa se postupanje sa svim nenaplaćenim sudske taksema kod kojih nije nastupila zastarjelost (5 godina). Ovo je neophodno iz razloga značajnih nenaplaćenih budžetskih sredstava, koja nisu naplaćena jer Poreska uprava nije vršila njihovu prinudnu naplatu od izmjene Zakona o poreskoj upravi Federacije BiH iz 2010. godine.

Član 12.-U tarifnom broju 1. u stavu (1) tač. a), b), c) i d) su izmijenjene, odnosno korigovani su iznosi takse prema vrijednosti spora, tako da je minimalna taksa 20KM. Nije prihvaćen prijedlog predsjednice Općinskog suda u Sarajevu da minimalna taksa bude 50 KM, s obzirom da utuženi iznos može biti niži od visine te takse, a to se posebno odnosi na npr. javna komunalna preduzeća, koja i takve iznose moraju utuživati u skladu s propisima o finansijskom poslovanju.

Član 13.-U tarifnom broju 14. stav (2) dodaju se novi upisi, za koje je sudska praksa pokazala da su potrebni, kao i određuje visina takse za te upise.

Član 14.- U Tarifnom broju 15. stav (1) dodaje se nova tačka kojom se određuje taksa za izdavanje izvadaka sa istorijatom i visina takse po jednoj stranici.

Član 15.- Izmjena naziva Tarifnog broja 29. izvršena je iz razloga što se ove takse odnose isključivo na sudske registar pravnih lica, a ne i na druge javne knjige koje vodi sud i za koje su određene posebne takse Taksenom tarifom, te je izvršeno smanjenje takse po jednoj stranici sa 10 KM na 5 KM (na prijedlog Privredne komore Kantona Sarajevo).

Član 16. - Daje se ovlaštenje Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o sudske taksema.

Član 17.- Propisuje se uobičajeni rok za stupanje na snagu ovog zakona.

FINANSIJSKA SREDSTVA potrebna za provođenje ovog zakona potrebno je obezbijediti u budžetu Kantona Sarajevo, i to za:

- povećanje sistematizacije i novo zapošljavanje u Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo lica koja bi obavljala poslove podnošenja zahtjeva za prinudnu naplatu sudske takse, s obzirom da ovi poslovi podrazumijevaju istraživanje taksenog obveznika u smislu načina i sredstava za naplatu sudske takse (novac, pokretne i nepokretne stvari i dr.), u skladu sa federalnim zakonom o izvršnom postupku, u slučaju da se popunjavanje radnih mesta ne izvrši sporazumnoim preuzimanjem iz kantonalnih organa, u iznosu cca 25.000,00 KM na godišnjem nivou;
- obezbjeđenje sredstava za izradu projekta elektronskog vođenja Registra sudske takse, za organizaciju i distribuciju taksenih maraka, u iznosu od cca 150.000,00 KM na godišnjem nivou.

Predloženim izmjenama i dopunama uvode se novi slučajevi oslobađanja od sudske takse, što će, uz već donesene izmjene Zakona o sudske taksema koje se odnose na vrijeme plaćanja takse (moguće plaćanje po okončanju sudskega postupka, a ne prilikom podnošenja podneska) u prvom periodu primjene ovih izmjena i dopuna umanjiti prihode po osnovu sudske takse.

U prilog navedenog su slijedeći pokazatelji ostvarenja prihoda :

- u 2008. godini	6.732.166,00 KM
- u 2009. godini	8.403.862,00 KM (stupio na snagu Zakon o sudske taksema u kojem je istovremena obaveza plaćanja takse sa podnošenjem podneska)

- u 2010. godini	10.255.289,00 KM
- u 2011. godini	9.494.236,00 KM
- u 2012. godini	9.856.723,00 KM
- u periodu od 01.01.-16.09.2013. godine	5.810.149,50 KM

I pored navedenog smatramo da će uvođenje Registra i definisanje subjekta koji će vršiti prinudnu naplatu, u narednom periodu znatno povećati prihode od sudske taksi.

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
 Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
 Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

17-12-2013

2134

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo finansija

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Finance

Broj:08-03-SI
Sarajevo, 16.12.2013.godine

**MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE
O V D J E**

PREDMET: Mišljenje

Veza: Vaš broj: 03-07-02-7857/13 od 26.11.2013.godine

Ministarstvo finansija je zajedno sa Ministarstvom pravde i uprave nosilac izrade Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama, te podržava rješenja iz istog.

Napominjemo, da je za primjenu ovog Zakona potrebno u Budžetu Kantona planirati sredstva za:

- izradu projekta i uspostavu registra sudskih taksi, za organizaciju i distribuciju taksenih maraka, u iznosu cca 150.000,00 KM na godišnjem nivou,
- za novo zapošljavanje u Pravobranilaštvu lica koje će raditi na poslovima prinudne naplate sudske takse u iznosu cca 25.000,00 KM na godišnjem nivou.

S poštovanjem,

M I N I S T A R
Muhamed Kozadra, dipl.ecc.

web: <http://mf.ks.gov.ba>
e-mail: mf@mf.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 565-005, Cent.+ 387 (0) 33 565-000
Fax: + 387 (0) 33 565-052 i 565-048
Sarajevo, Maršala Tita 62

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine

KANTON SARAJEVO
Ured za zakonodavstvo
Vlade Kantona Sarajevo

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Office for legislature of Sarajevo Canton
Government

2098

11.12.2013.

Broj: 09-02-30464/13
Sarajevo, 10.12.2013. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE

10-12-2013

07

PREDMET: Stručno mišljenje na načrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama.-

Na osnovu člana 2. Uredbe o Uredu za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 7/06-Prečišćeni tekst) i čl. 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 21/11-Novi prečišćeni tekst i 30/11-Ispravka), Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo, daje slijedeće

M I Š L J E N J E

1. Načrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama (u daljem tekstu: Zakon) ne sadrži odredbe koje bi bile u suprotnosti sa odredbama ustava, kao i sa odredbama drugih pozitivno-pravnih propisa koji su navedeni u obrazloženju ovog Zakona, uz preporuku Ureda za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo da se izvrše konsultacije sa Pravobranilaštvom Kantona Sarajevo vezano za utvrđivanje nadležnosti iz čl. 10. Zakona (odnosi se na čl. 31. Zakona st. (2) i (3)), i čl. 11. Zakona (odnosi se na novi član 31. b. Zakona).

Načrt Zakona može poslužiti kao dobra polazna osnova za pripremu što kvalitetnijeg prijedloga u postupku njegovog donošenja.

2. Dostavljeni materijal je pripremljen u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 21/11-Novi prečišćeni tekst i 30/11-Ispravka), uz preporuku ovog Ureda da se predmetni materijal dopuni sa pisanim stavom i mišljenjem Ministarstva finansija Kantona Sarajevo.

Dostaviti:
① Naslovu
2. Evidencija
3. Arhiva

SEKRETA R

Ahmed Ljubović, dipl.pravnik

web: <http://uz.ks.gov.ba>
e-mail: ired@ks.gov.ba
Tel/fax: + 387 (0) 33 560-448
Sarajevo, Hamida Dizdara 1

P R I L O Z I

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

ODREDBE ZAKONA O SUDSKIM TAKSAMAMA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Član 3.

(Obavezno dostavljanje dokaza o plaćenoj taksi)

- (1) Uz podnesak (tužba, prijedlog, pravni lijek i dr.) obavezno se dostavlja dokaz o plaćenoj taksi.
- (2) Ukoliko stranka smatra da ispunjava zakonom propisane uslove da bude oslobođena plaćanja takse, mora uz podnesak podnijeti i zahtjev za oslobođanje od plaćanja takse, kao i dokaz o postojanju uslova za oslobođanje od plaćanja takse iz čl. 11. i 12. ovog zakona.
- (3) U vlasničkim sporovima o nekretninama, uz podnesak se obavezno prilaže i dokaz o utvrđenoj vrijednosti nekretnine, u skladu s odredbom člana 24. ovog zakona.

Član 9.

(izmijenjeni i dopunjeni član)

(Oslobođeni od obaveze plaćanja takse)

- (1) Od plaćanja takse oslobođeni su:
 - a) država Bosna i Hercegovina i njeni organi;
 - b) entiteti i njihovi organi;
 - c) Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine;
 - d) kantoni i njihovi organi;
 - e) jedinice lokalne samouprave;
 - f) ustanove za socijalnu zaštitu;
 - g) izdržavana lica u postupcima utvrđivanja i ostvarivanja prava po osnovu zakonskog izdržavanja;
 - h) učenici i studenti za vrijeme redovnog školovanja;
 - i) lice u sporu u vezi s ostvarivanjem njegovih prava iz radnog odnosa;
 - j) vojni invalidi i "civilne žrtve rata", lica kojima je rješenjem nadležnog organa priznato svojstvo člana porodice poginulih, umrlih, nestalih i zarobljenih boraca i pripadnika civilne zaštite;
 - k) stranke koje spor riješe medijaciom.
- (2) Takse za podneske i radnje ne plaća lice koje poklanja svoju imovinu kantonalnim organima, ustanovama ili fondacijama, socijalno-humanitarnim, naučnim ili kulturnim organizacijama.
- (3) Strano fizičko i pravno lice je oslobođeno plaćanja takse ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom ili pod uslovom reciprociteta. U slučaju sumnje o postojanju reciprociteta, prethodno se pribavlja mišljenje nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.
- (4) Obaveze dostavljanja dokaza o plaćenoj sudskoj taksi prilikom podnošenja podneska u sporovima male vrijednosti oslobođeni su javna preduzeća, ustanove i službe čiji osnivači su organi iz stava 1. tačka a), b), c), d) i e) ovog člana. Plaćanje sudske takse pada na teret one strane koja nije uspjela u sporu. Sudska taksa u ovim sporovima se plaća u roku od 8 dana od dana pravosnažnosti sudske odluke, a ukoliko se ne plati u tom roku prinudnoj naplati sudske takse pristupiće se u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Član 10.

(Kada se po zakonu ne plaća sudska taksa)

- (1) U zemljivo-knjižnim postupcima ne plaća se taksa za:
 - a) upis opravdanja predbilježbe;
 - b) potpuno ili djelimično brisanje nekog upisanog prava;
 - c) službene radnje u postupku uređenja, zasnivanja i ispravljanja zemljivo-knjiga, osim ako je greška nastala krivicom titulara prava, u postupku usklađivanja zemljivo-knjiga sa faktičkim stanjem, kao i u postupku za obnavljanje uništenih zemljivo-knjiga, ukoliko se vjerodostojnom ispravom utvrdi da je upis bio prije proveden;
 - d) upis sprovođenja odluke o diobi prava vlasništva ili prava služnosti korištenja, ako su učesnici diobe bili upisani kao suvlasnici tih prava;

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>

e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

- e) za zabilježbu privremene uprave određene u toku postupka prinudne javne prodaje, kao i za zabilježbu prinudne uprave određene umjesto prinudne javne prodaje;
 - f) naknadni upis supružnika kao suvlasnika na osnovu sudske odluke, ako je jedan od supružnika upisan kao vlasnik u zemljišnim knjigama, kao i za upis kojim se označava idealni dio svakog supružnika na nekretninama koje su u njihovom suvlasništvu;
 - g) upis u zemljišne knjige prava konstituisanih zakonom u korist građana;
 - h) sve ostale radnje koje se poduzimaju po službenoj dužnosti.
- (2) Taksu za upis u zemljišno-knjižnim postupcima dužno je platiti lice u čiju se korist vrši upis. Ako upis traži lice čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugo lice, to lice takođe solidarno jamči za plaćanje takse sa licima u čiju se korist vrši upis.
- (3) Taksa za upis u zemljišno-knjižnim postupcima plaća se i kad se upis vrši po službenoj dužnosti, ako se ne radi o upisu koji je oslobođen od takse.
- (4) Ako se u zemljišno-knjižnim postupcima, na osnovu jednog zahtjeva, upisuje više prava u korist jednog lica, taksa se plaća onoliko puta koliko se upisa traži.
- (5) Taksa za upis u zemljišno-knjižnim postupcima plaća se i kad se upis vrši u toku parničnog, vanparničnog ili izvršnog postupka.
- (6) Za davanje usmenih informacija i obavještenja u zemljišno-knjižnim postupcima se ne naplaćuje ni sudska taksa ni dodatni troškovi.
- (7) U postupku stečaja i likvidacije taksa se ne plaća za:
- a) podneske stečajnog ili likvidacionog upravnika,
 - b) podneske kojima se prijavljuje upis stečajnog ili likvidacionog postupka, ili upis u sudski registar koji se vrši po službenoj dužnosti.
 - c) u postupcima koje u ime stečajnog dužnika pokreće i provodi stečajni upravnik radi ostvarenja stečajne mase.
- (8) Za upis odluke o otvaranju stečajnog postupka, odluke o pokretanju postupka likvidacije, kao i odluke o zabrani obavljanja određene djelatnosti, odnosno poslova pravnog lica, ne plaća se taksa.

Član 13.

(Rješenje o oslobođanju od obaveze plaćanja takse)

- (1) Rješenje o oslobođanju od obaveze plaćanja takse odnosi se na sve takse po odgovarajućem predmetu, bez obzira kada je nastala taksena obaveza.
- (2) Sud može u toku postupka ukinuti rješenje o oslobođanju od plaćanja takse ako utvrdi da je takseni obveznik u stanju da plati taksu, a tom prilikom će odlučiti da li će takseni obveznik u potpunosti ili djelimično platiti taksu od koje je bio ranije oslobođen.

Član 19.

(Kompilirani tekst)

(Obračun i kontrola plaćanja takse)

- (1) Iznos takse koju je takseni obveznik dužan da plati obračunava službeno lice koje preduzima radnju u postupku, rješenjem kojim se stranka obavezuje da taksu plati u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (2) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana je dozvoljena žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (3) Kontrolu naplate takse vrši službeno lice koje preduzima radnju u postupku.

Član 20.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u parničnom postupku)

- (1) U parničnom postupku taksa se plaća prema vrijednosti predmeta spora.
- (2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe propisa o parničnom postupku, na osnovu kojih se utvrđuje vrijednost spora, primjenjuju se i prilikom određivanja vrijednosti spora radi naplate takse.

Član 22.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora
u sporovima u vezi sa zakonskim izdržavanjem)

Ako je predmet spora pravo na zakonsko izdržavanje ili potraživanje pojedinih iznosa zakonskog izdržavanja, vrijednost predmeta spora radi naplate takse računa se prema zbiru davanja za tri mjeseca, ako se izdržavanje ne traži za kraće vrijeme.

Član 24.

(Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora u vlasničko-pravnim sporovima)

Vrijednost predmeta spora u vlasničko-pravnim sporovima o nepokretnostima, određuje se prema prometnoj vrijednosti nepokretnosti koja je predmet spora, a koju na zahtjev taksenog obveznika utvrđuje općinska komisija koju, shodno Zakonu o porezu na promet nepokretnosti i prava ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/05-Prečišćen tekst i 26/06) formira općina na čijoj se teritoriji nepokretnost nalazi.

Član 30.

(Promjena vrijednosti predmeta spora u toku postupka)

- (1) Prvobitno utvrđena vrijednost predmeta spora ostaje kao osnov za plaćanje takse, bez obzira da li se ta vrijednost promjenila u toku postupka.
- (2) Ako se pravnim lijekom, odnosno prigovorom protiv rješenja o izvršenju, odluka pobija samo u jednom dijelu, za plaćanje takse za pravni lijek, odnosno prigovor uzima se vrijednost samo pobijanog dijela.
- (3) Ako pravni lijek ulaže obje stranke, taksa za pravni lijek određuje se posebno za svaku stranku prema vrijednosti onog dijela odluke koji se pravnim lijekom pobija.
- (4) U statusnim sporovima, u sporovima za utvrđivanje i u sporovima u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, za plaćanje takse za pravni lijek, mjerodavna je vrijednost prema kojoj je plaćena taksa za tužbu.
- (5) Za pravni lijek koji se ulaže samo protiv odluke o troškovima postupka ili odluke o sporednim potraživanjima, taksa se plaća samo prema iznosu troškova postupka ili iznosu sporednih potraživanja.

DIO ĆETVRTI. POSTUPAK ZA NAPLATU NEPLAĆENE TAKSE

Član 31.

(Prinudna naplata neplaćene takse)

Takse čiji se iznos određuje na kraju postupka, takseni obveznik je dužan platiti u roku od osam dana od prijema rješenja iz člana 19. ovog zakona. Ako takseni obveznik ne plati taksu u navedenom roku, sud će zatražiti od nadležne ispostave Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležna ispostava), na čijoj teritoriji se nalazi prebivalište, odnosno sjedište taksenog obveznika, da se naplata dužne takse izvrši prinudnim putem.

TARIFA SUDSKIH TAKSI

DIO PRVI. PARNIČNI I IZVRŠNI POSTUPAK

Tarifni broj 1.

(Taksa za podneske)

(kompilirani tekst)

- (1) Za tužbu, protivtužbu, prijedlog za ponavljanje postupka, prijedlog da se prizna odluka stranog suda i odluka stranog arbitražnog suda, plaća se, prema vrijednosti predmeta spora, slijedeća taksa:
 - a) do 1000,00 KM vrijednosti 5% takse,
 - b) do 5000,00 KM vrijednosti 4% takse,
 - c) na iznose preko 5000,00 KM vrijednosti 3% takse, a najviše 10000,00 KM takse.

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>

e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

(5) Za tužbu zbog iseljenja plaća se taksa u iznosu od 100 KM.

Tarifni broj 14.

(Taksa za upise podataka)

(1) Sudsku taksu snosi lice u čiju korist se vrši uknjižba, osim ako ugovorne strane ne utvrde drugačije.

(2) Za uknjižbu u zemljišnu knjigu plaća se:

a) uknjižba vlasništva 50 KM,

b) uknjižba hipoteke, zemljišnog duga ili doživotnog prava uživanja, trajnog prava korištenja, stvarnih služnosti i tereta, pravo dugoročnog najma i zakupa, prava preče kupovine i realnih tereta 50 KM

c) uknjižba predbilježbe ili zabilježbe naplaćuje se paušalno 10 KM.

Tarifni broj 15.

(Takse za prijepise i izvatke)

(1) Za prijepise i izvatke plaća se slijedeća taksa:

a) za izdavanje ovjerenog prijepisa ili službenog izvata 10 KM,

b) za izdavanje uvjerenja i potvrda 5 KM.

(2) Za dopune i potvrde prijepisa i izvadaka naplaćuje se ista taksa kao i za njihovo izdavanje

Tarifni broj 29.

(Taksa za izvode iz sudskog registra i drugih javnih knjiga)

(1) Za izvode iz sudskog registra ili drugih javnih knjiga koje vodi sud, ako se izdaju na zahtjev stranke, plaća se taksa u iznosu od 10 KM po stranici.

(2) Kada je izvod sastavila sama stranka i podnijela ga sudu na potvrdu plaća se polovina takse iz ovog tarifnog broja.

USTAV BOSNE I HERCEGOVINE

Član II/2

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

EVROPSKA POVELJA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Član 6.

Pravo na pravično suđenje

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalaže interesi maloljetnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao nanijeti štetu interesima pravde.

USTAV KANTONA SARAJEVO

Član 18.

Nadležnosti Skupštine

Skupština Kantona:

b)donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona;

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>
e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

VI- FINANSIRANJE I IMOVINA KANTONA

Član 38.

Finansiranje funkcija Kantona vrši se iz poreza, taksi i doprinosa koje uvodi Skupština. Finansiranje se može vršiti i iz drugih izvora, kao što su dotacije Bosne i Hercegovine i Federacije, zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih organizacija, donacija i slično, o čemu odlučuje Skupština posebnim propisima.

ZAKON O PORESKOJ UPRAVI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

(«Službene novine Federacije BiH», br. 18/96, 32/00, 28/04, 57/09, 40/10 i 27/12)

Član 1.stav 2.

Stav 2. mijenja se i glasi: "Ovaj zakon se odnosi na provođenje i izvršavanje aktivnosti iz oblasti svih vrsta federalnih, kantonalnih, gradskih i općinskih poreza, doprinosa, taksi, posebnih naknada, članarina turističkih zajednica, članarina obrtničkih komora i novčanih kazni za porezne prekršaje." Iza stava 2. dodaju se st. 3., 4., 5. i 6. koji glase:

"Pod taksama, u smislu stava 2. ovog člana, podrazumijevaju se taksa na istaknutu firmu i taksa za držanje aparata za igre na sreću i zabavne igre. "

ZAKON O SUDOVIMA U FEDERACIJI BIH

(„Službene novine Federacije BiH“, br. 38/05,22/06,63/10,72/10 i 7/13)

Član 27. stav 4) tačka a)

Stvarna nadležnost općinskih sudova

Općinski sud je nadležan:

4) U drugim predmetima:

a) da vodi izvršni postupak, ako zakonom nije drugačije određeno;

Član 46a.

Sudski izvršilac

Prema nalogu sudije sudski izvršilac provodi sve ili pojedine izvršne radnje na način i u roku određenom zaključkom suda u skladu sa propisom kojim se uređuje izvršni postupak. Sudski izvršilac mora imati IV stepen školske spreme, stručni ispit za sudskog izvršioca i najmanje jednu godinu radnog staža.

ZAKON O IZVRŠNOM POSTUPKU

(„Službene novine FBiH“, br. 32/03 i 33/06)

Član 2.

Značenje pojedinih izraza

6) "rješenje o izvršenju" - označava rješenje kojim je u cijelosti ili djelimično prihvaćen prijedlog za izvršenje ili kojim se izvršenje određuje po službenoj dužnosti;

8) "izvršilac" - označava sudskog službenika koji po nalogu suda neposredno preduzima pojedine radnje u izvršnom postupku;

Član 3.

Pokretanje postupka

(1) Izvršni postupak pokreće se prijedlogom **tražioca izvršenja**.

(2) Izvršni postupak pokreće se i po službenoj dužnosti, kao i po prijedlogu lica i organa kad je to zakonom izričito određeno.

(3) Lica i organi iz stava 2. ovog člana imaju u izvršnom postupku položaj tražioca izvršenja.

web: <http://skupstina.ks.gov.ba>

e-mail: skupstina@skupstina.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-055, Fax: + 387 (0) 33 562-210

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Član 4.
Nadležnost

- (1) Izvršenje određuje i provodi sud određen zakonom.
(2) Mjesna nadležnost sudova određuje se odredbama ovog zakona u zavisnosti od sredstva i predmeta izvršenja.
(2) Sud je dužan da predmete uzima u rad redom kako ih je primio, osim ako priroda potraživanja ili posebne okolnosti zahtijevaju da se postupi drukčije.

ZAKON O ZAŠТИTI OD NASILJA U PORODICI
(„Službene novine Federacije BiH“, broj 20/13);

Član 5.

Ovim zakonom osigurava se nesmetan pristup nadležnom sudu, bez bilo kakvih troškova za žrtve nasilja u porodici.

ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE
(„Službeni glasnik BiH“, broj 59/09)
Član 2.
(Diskriminacija)

- (1) Diskriminacijom će se, u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili prepostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, spolnog izražavanja ili orientacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima javnog života.
(2) Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga.

**ZAKON
O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI, OSPOSOBLJAVANJU I ZAPOŠLJAVANJU LICA SA
INVALIDITETOM**
(“Službene novine Federacije BiH”, broj 9/10)

Član 49.
(Izvod)

Privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom i zaštitna radionica, u skladu sa članom 48. ovog Zakona, oslobođeni su plaćanja:

11. komunalnih, administrativnih i dr. vrsta taksi;

12. naknada i taksi prilikom registracije preduzeća i samostalnih djelatnosti.

Oslobađanja i benificije utvrđene ovim članom bliže se uređuju zakonima i drugim propisima, kojim se regulišu te oblasti.

